

SUOMENKIELISEN VARHAISKASVATUKSEN TULOYKSIKKÖ

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2022

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tehtävänä on tarjota ja kehittää varhaiskasvatusikäisten (10 kk - 6 v) lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja.

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suomenkielinen varhaiskasvatus tarjoaa ja kehittää lasten ja heidän perheidensä tarpeiden mukaisia, monimuotoisia ja laadukkaita varhaiskasvatuspalveluja. Varhaiskasvatuspalvelut sisältävät myös esiopetuksen, avoimen varhaiskasvatuksen ja yksityisen hoidon tuen sekä lasten kotihoidon tukeen liittyvät tehtävät. Palvelut järjestetään siten, että ne ovat myös kokonaistaloudellisesti tarkoituksenmukaisesti toteutettuja.

Varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut viiden viime vuoden aikana 75,1 prosentista noin 79 prosenttiin. Samanaikaisesti varhaiskasvatusikäisen väestön määrä on hieman vähentynyt, mutta kääntyy kasvuun vuodesta 2022 alkaen. Osallistumisasteen kasvun myötä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on kasvanut ja kasvaa edelleen, vaikka vastaavan ikäisen väestön määrä hetkellisesti väheneekin.

Varhaiskasvatuslaissa säädetään 1.8.2022 alkaen nykyistä tarkemmin lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen. Käyttöön tulee ns. kolmiportainen tuki, joka on jo käytössä perusopetuksessa. Valmistaudutaan lakimuutoksesta aiheutuviin muutoksiin toimintakäytännöissä ja päätöksenteossa sekä lasten tuen järjestämistarpeen kasvuun myös yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varaudutaan myös kehittämään positiivisen erityiskohtelun menetelmiä varhaiskasvatusyksiköille, joissa lasten tuen tarvetta on paljon ja näin estämään päiväkotien eriytymiskehitystä.

Perhevapaaudistuksen myötä 1.8.2022 alkaen oikeus varhaiskasvatukseen alkaa aiemman noin 10 kuukauden iän sijasta jo lapsen täyttäessä 9 kuukautta. Samalla vanhempainvapaan kokonaiskesto pitenee noin yhdellä kuukaudella. Vanhempainvapaata voi jaksottaa niin, että lapsi on vuoroin varhaiskasvatuksessa ja vuoroin huoltajan kanssa vanhempainvapaalla. Jaksotusta voi tehdä aina 2 ikävuoteen asti. Perhevapaaudistuksen vaikutus varhaiskasvatuspalvelujen käyttöön alkaa näkyä vasta vuoden 2023 puolella, kun elokuun jälkeen syntyvät lapset alkavat täyttää 9 kuukautta.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelmassa (TaKE) linjataan lapsille yhtenäisestä kasvun ja opin polusta. Elokuussa 2021 on otettu käyttöön varhaiskasvatuksen palveluseteli. Sen avulla voidaan suunnitelmallisesti ohjata yksityisille toimijoille osa palvelutarpeen kasvusta johtuvasta investointitarpeesta. Kunnallista ja yksityisen varhaiskasvatuksen palveluverkkoa kehitetään siten, että ne muodostavat jokaisella maantieteellisellä alueella tasapainoisen kokonaisuuden. Vuoden 2022 aikana palvelusetelipäiväkotien määrä ja käyttö lisääntyy. Setelin arvo tarkistetaan 1.8.2022 alkaen samalla, kun varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehdään indeksitarkistus.

Varhaiskasvatuksen yksikkökoko kasvatetaan ja nopeutetaan luopumista epätarkoituksenmukaisista tiloista. Yksikkökoon kasvattaminen mahdollistaa monipuolisemman ja tasalaatuisemman varhaiskasvatuksen ja kustannustehokkaamman toiminnan.

Varhaiskasvatuksen ammattilaisten, erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien, saatavuuden parantamista ja etenkin koulutuspaikkojen ja erimuotoisten koulutautumisväylien lisäämistä edistetään yhteistyössä muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja korotetaan indeksitarkistuksen takia elokuun alusta lukien. Lapsen enimmäismaksu nousee 288 eurosta 295 euroon kuukaudessa.

Varhaiskasvatusikäisen (10 kk - 6v) suomen- ja vieraskielisen väestön määrä kasvaa vuonna 2022 väestöennusteen mukaan 180 lapsella. Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä kasvaa varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noususta johtuen. Ennakkoarvion mukaan noin 80 prosenttia suomen- ja vieraskielisistä lapsista osallistuu varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen vuonna 2022.

Lapset keskimäärin vuoden aikana	TP 2020	TA 2021	TP 2021	KS 2022	2021-2022 muutos %
Varhaiskasvatuksessa olevia lapsia	15 204	16 004	15 877	16 006	0,8 %
- kunnalliset päiväkodit	11 260	11 710	11 486	11 785	2,6 %
- perhepäivähoito	543	512	447	425	-4,9 %
- ostopalvelut	978	1 045	880	875	-0,5 %
- palveluseteli	0	1 669	1 025	1 931	88,4 %
- yksityisen hoidon tuki	2 423	1 068	2 039	990	-51,4 %
Kotihoidon tuella olevia lapsia	3 673	3 550	3 140	3 350	6,7 %

Henkilöstö

Varhaiskasvatuksen perustana on henkilöstön laaja-alainen osaaminen, jolla edistetään lasten kasvua, kehitystä ja oppimista yhdessä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksen työyhteisöjä kehitetään oppiviksi ja välittäviksi. Henkilöstöä kannustetaan jatkuvaan työhön ja ammattitaidon kehittämiseen.

Espoon kunnallisessa varhaiskasvatuksessa työskentelee noin 2 800 ammattilaista. Kilpailu osaavasta kasvatus-, opetus- ja hoitohenkilöstöstä on kiristynyt. Rekrytointi on erittäin haasteellista. Rekrytointien pitkittyessä joudutaan käyttämään runsaasti henkilöstövuokrausta ja lyhytaikaisia sijaisia.

Henkilöstön saatavuuden parantamiseksi laaditaan valtuustokauden mittainen ohjelma, joilla pyritään takaamaan kelpoisen ja riittävän henkilöstön saaminen varhaiskasvatukseen. Ohjelman valmistelu, toteutus ja seuranta tehdään laajana yhteistyönä kaupungin eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kesken.

Päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista jatketaan varhaiskasvatustilain edellyttämällä tavalla, mutta sitä hidastetaan. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävä on otettu käyttöön ja näitä tehtäviä lisätään suunnitelmallisesti vähitellen varhaiskasvatustiloihin.

Kunnalliset varhaiskasvatuspalvelut

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään päiväkodeissa, ryhmäperhepäiväkodeissa ja hoitajan kotona tapahtuvassa perhepäivähoidossa. Vuonna 2022 kunnallisissa päiväkodeissa arvioidaan olevan keskimäärin 11 785 lasta ja perhepäivähoidossa (hoitajan kotona tapahtuva perhepäivähoito ja ryhmäperhepäivähoito) 425 lasta.

Avointa varhaiskasvatusta järjestetään asukaspuistoissa ja kerhoissa. Asukaspuistoissa pienille koululaisille on mahdollisuus maksulliseen välipalaan lukuvuoden aikana.

Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut

Yksityisen varhaiskasvatuksen (palveluseteli, yksityisen hoidon tuki, ostopalvelu) lasten kokonaismäärä kasvaa. Tavoitteena on saada yksityisen varhaiskasvatuksen osuus toiminnasta nousuun. Vuosina 2022–2023 muutokset lapsimäärissä toteutuvat pääosin siirtymänä järjestämis muodosta toiselle niin, että palvelusetelillä olevien lasten määrä kasvaa ja muissa yksityisissä palveluissa olevien määrä vähenee. Toteutuminen riippuu perheiden todellisista valinnoista.

Alkuvuodesta 2022 on kaksi kaupungin Y-tonttia (Leppävaara ja Perusmäki) luovutettu hakumenettelyn kautta yksityisen palvelusetelipäiväkodin rakentamiselle. Yksityisiä päiväkotinvestointeja on tiedossa lisäksi Tapiolaan, Järvenperään (Espoon keskus), Espoonlahteen ja Leppävaaraan.

Varhaiskasvatuksen palvelusetelituottajiksi on vuoden 2022 alkuun mennessä hyväksytty 23 suomenkielistä päiväkotia. Merkittävä osa hyväksytyistä päiväkodeista on aiemmin toiminut Espoossa yksityisen hoidon tuella. Vuonna 2022 palvelusetelituottajien määrä kasvaa, kun Espoossa käynnistyy uusia yksityisiä päiväkoteja ja joitakin yksityisen hoidon tuella toimivia päiväkoteja tai ostopalvelupäiväkoteja hakeutuu palvelusetelipäiväkodeiksi.

Espoossa yksityistä varhaiskasvatusta järjestetään myös yksityisen hoidon tuella. Sitä maksetaan perheille, jotka valitsevat lapselleen yksityisen varhaiskasvatuksen tai palkkaavat työsopimussuhteisen hoitajan hoitamaan lasta. Espoon kaupunki rahoittaa lakisääteiset tuet ja kuntalisät. Espoossa maksetaan lakisääteisten tukien lisäksi yksityisen hoidon tuen kuntalisia seuraavasti:

Espoo-lisä lakisääteiseen hoitorahaan:

<u>Varhaiskasvatus</u>	<u>Alle 3-v.</u>	<u>3–6-v.</u>
Päiväkotitai ryhmäperhepäiväkotit €/kk	680 €/kk,	470
Perhepäivähoitajan kotona tapahtuva varhaiskasv. €/kk	330 €/kk,	200
Perheen kotiinsa palkkaama työsopimussuhteinen hoitaja lapsille €/kk	560 €/kk,	200
<u>Esiopetukseen liittyvä varhaiskasvatus,</u>	<u>Esiopetusikäinen lapsi</u>	
Kaikki varhaiskasvatusmuodot	110 €/kk	

Espoo-lisä tulosidonnaiseen hoitolisään:

100 €/kk niille lapsille, joista maksetaan lakisääteisen tuen tulosidonnaista hoitolisää.

Espoo maksaa lisäksi yksityisen hoidon tuen sisaruslisää perheen toisesta lapsesta lukien perheille, joilla on useampi kuin yksi lapsi varhaiskasvatuksessa. Sisaruslisä on 60 prosenttia palveluntuottajan perheeltä perimästä lapsen varhaiskasvatusmaksusta, kuitenkin enintään 173 €/kk. Sisaruslisän maksamisen ehtona on, että palveluntuottaja pienentää sisaruslisää saavan lapsen varhaiskasvatusmaksua sisaruslisää vastaavalla euromäärällä.

Esiopetuksesta suoritettava korvaus esiopetuksen järjestämispaikaksi hyväksytyille yksityisille päiväkodeille on 510 euroa/kk/esiopetuksessa oleva lapsi ajalta 1.8.2022 - 31.5.2023.

Suomenkielinen varhaiskasvatus ostaa varhaiskasvatusta kilpailutetuilta päiväkodeilta. Lisäksi Espoossa on päiväkoteja, joilta palvelu ostetaan vuosisopimuksella. Kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti vuosisopimuksella toimivia ostopalvelupäiväkoteja kannustetaan organisoimaan toimintansa siten, että ne voisivat tulevaisuudessa siirtyä joko yksityisen hoidon tuen tai palvelusetelin piiriin. Vuoden 2022 käyttösuunnitelmassa varaudutaan siihen, että ostopalveluissa on keskimäärin 875 lasta.

Esiopetus

Esiopetusta ja esiopetusikäisten lasten perusopetukseen valmistavaa opetusta järjestetään noin 2800 lapselle esiopetuksen järjestämispaikoiksi hyväksytyissä kunnallisissa ja yksityisissä päiväkodeissa. Esiopetuksen lapsimäärät ja kustannukset sisältyvät kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien kustannuksiin. Suurin osa näistä lapsista on myös esiopetukseen liittyvässä varhaiskasvatuksessa.

Lasten kotihoidon tuki

Lasten kotihoidon tukea voivat saada vanhempainrahakauden päätyttyä perheet, joilla on alle 3-vuotias lapsi. Kotihoidon tukea voidaan maksaa ottovanhemmille myös 3 vuotta täyttäneestä lapsesta ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta. Tukeen kuuluu lakisääteinen kotihoidontuki ja harkinnanvarainen kuntalisä (Espoo-lisä).

Alle 3-vuotiaiden lasten vanhemmat voivat saada myös ns. joustavaa hoitorahaa työaikansa palkattomaan lyhentämiseen. Pienten koululaisten (1-2 lk) vanhemmille työajan palkattomasta lyhentämisestä voidaan maksaa osittaista hoitorahaa.

Kotihoidon tuen kuntalisänä maksetaan Espoo-lisää 160 €/kk alle 2,5-vuotiaasta perheen nuorimmasta lapsesta.

Espoo-lisän ehtona on, että perheen kaikista tukeen oikeuttavista lapsista maksetaan kotihoidon tukea, jolloin he eivät voi osallistua muihin varhaiskasvatuspalveluihin kuin avoimeen varhaiskasvatukseen. Esiopetukseen oikeutettu lapsi voi osallistua esiopetukseen. Jos kotihoidon tuella olevan lapsen sisaruksella todetaan kasvun ja oppimisen tuen tarve ja siitä on asiantuntijalausunto sekä tuen toteutuminen varhaiskasvatuspaikassa on varmistettu, Espoo-lisää maksetaan, vaikka tukea tarvitseva lapsi on varhaiskasvatuksessa.

Espoossa on lisäksi käytössä kaksi harkinnanvaraista muuta kotihoidon tuen Espoo-lisää:

- Niin sanottu monikkoperheille suunnattu tuki, jos perheeseen on syntynyt tai otettu ottolapseksi samanaikaisesti useampi kuin yksi lapsi. Monikkoperheille maksetaan kunnallisena lasten kotihoidon tukena 160 euroa kuukaudessa normaalin vanhempainrahakauden jatkeeksi käytetyiltä päiviltä. Tuki maksetaan toisesta samanaikaisesti syntyneestä tai ottolapseksi otetusta lapsesta alkaen.
- Ottovanhemmille maksetaan kotihoidon tuen Espoo-lisää 160 euroa kuukaudessa ajanjaksolta, joka päättyy, kun vanhempainrahakauden alkamisesta on kulunut kaksi vuotta tai lapsi aloittaa koulun.

Varhaiskasvatuksen kehittäminen

Varhaiskasvatuksessa tavoitteena on että, jokainen lapsi voi oppia, kasvaa ja kehittyä omaan parhaimpaansa ja että lapset ja heidän huoltajansa kokevat yhteisöissämme osallisuutta, turvallisuutta ja oppimisen iloa. Lapsia ohjataan omaksumaan kestävän kehityksen mukainen elämäntapa. Uuden Kasvun ja oppimisen toimialan keskeisenä tavoitteena on varmistaa varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa yhtenäiset opinpolut.

Varhaiskasvatuksessa toteutetaan monimuotoista pedagogista kehittämistoimintaa, jossa hyödynnetään valtion avustuksia ja hankerahoitusta. Valtion rahoituksen osalta kehittämistoiminnan kustannukset eivät sisälly menokehykseen.

Lasten ja huoltajien vaikutusmahdollisuuksia kehitetään. Vuoden loppupuolella toteutetaan pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen asiakaskysely.

Varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmää uudistetaan arvioimalla ja kokeilemalla yksikköjohtajien johtamismalleja ja varajohtajuusjärjestelyjä. Pedagogiikan johtamisen koulutus turvataan kaikille esimiehille.

Yksityisen varhaiskasvatuksen vetovoimaa varmistetaan kehittämällä palvelusetelin käytettävyyttä, markkinointia ja yksityisen varhaiskasvatuksen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Varhaiskasvatuksen toimintajärjestelmä eVakaa kehitetään yhdessä Tampereen, Turun ja Oulun kanssa.

Talous

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman (TaKE) mukaisesti kustannustehokkuutta parannetaan tulevina vuosina. Palvelutuotelaskentaa jatketaan ja kehitetään Johtamisen ja talousohjauksen tietojärjestelmäkokonaisuus -projektissa (JoTo).

Henkilöstön työaikojen ja vuosilomien sekä vuokratyövoiman käytön hyvällä suunnitellulla varmistetaan, että oma henkilöstö on työssä ajankohtina, jolloin lapsia on eniten varhaiskasvatuksessa ja vuokratyövoiman käyttö on hallittua. Rekrytointitoimia kelpoisen henkilökunnan saamiseksi tehostetaan.

Varhaiskasvatustiloja käytetään tehokkaasti ja monipuolisesti. Palvelujen kysynnän salliessa luovutaan epätarkoituksenmukaisista tiloista.

Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulot alenevat -9,8 prosenttia. Tulojen aleneman muodostaa vuonna 2021 saadut hankeavustukset. Varhaiskasvatuksen tulot koostuvat pääosin asiakasmaksutuloista. 5-vuotiaiden 20 viikkotunnin maksuton varhaiskasvatus jatkuu vuonna 2022.

Menot kasvavat 1,5 prosenttia palkankorotusten, tukipalvelujen, toimitilavuokrien kulujen kasvun, uusien yksiköiden perustamisen ja lasten määrän kasvun myötä. Menojen kasvu kohdentuu kunnalliseen ja palvelusetelillä tuotettavaan yksityiseen päiväkotitoimintaan.

Vuokratyöhön on varauduttu vuoden 2021 talousarvion tasolla, lisättynä määräaikaaisesti vuodelle 2022 myönnetty 0,3 milj. euroa lasten kehityksen, kasvun ja oppimisen tuen palvelujen henkilöstöresurssointiin. Henkilöstöä hankitaan vuokratyönä henkilöstön

lyhytaikaisiin sijaisuuksiin sekä tilanteissa, jolloin pitkäaikaisempaan sijaisuuteen tai vakinaiseen tehtävään ei ole saatu rekrytoitua henkilöstöä muulla tavalla.

Varhaiskasvatuspalvelujen järjestämiseen on varattu yhteensä 201,5 milj. euroa. Varhaiskasvatuspalveluihin sisältyvät myös esiopetus ja esiopetusikäisten valmistava opetus, avoimet varhaiskasvatuspalvelut, ostopalveluna sekä yksityisen hoidon tuella ja palvelusetelillä tuotettu varhaiskasvatus.

Kunnallisiin varhaiskasvatuspalveluihin on varattu 168,6 milj. euroa, josta suurin osa, 158,9 milj. euroa, päiväkotitoimintaan. Loput 9,7 milj. euroa on kohdennettu perhepäivähoitoon ja avoimeen varhaiskasvatukseen.

Varhaiskasvatuspalveluja hankitaan 11,5 milj. eurolla ostopalvelusopimuksin tai maksusitoumuksin. Uusien yksityisten varhaiskasvatuspaikkojen perustamiseen myönnettävään starttiraha-avustukseen on varattu 0,25 milj. euroa. Yksityisen hoidon tukeen on varattu 8,6 milj. euroa, josta lakisääteistä yksityisen hoidon tukea 2 milj. euroa sekä siihen liittyviä Espoo-lisiä 6,6 milj. euroa. Käyttösuunnitelmassa on varauduttu, että osa yksityisen hoidon tuen palveluntuottajista tulee siirtymään palvelusetelin palveluntuottajiksi. Palveluseteliin on varattu 12,4 milj. euroa.

Lasten kotihoidontukeen on varattu 17,4 milj. euroa. Lakisääteiseen kotihoidon tukeen on varattu 14 milj. euroa ja kotihoidon tuen Espoo-lisään 3,4 milj. euroa.

Tulosityksikön yhteisiin menoihin on varattu 27,3 milj. euroa. Yhteisiin menoihin sisältyy tulosityksikön hallinnon, kasvun, kehityksen ja oppimisen tuen erityistyöntekijöiden, avustajien, kieli- ja kulttuuriopettajien, varahenkilöstön, henkilöstön osaamisen kehittämisen, hyvinvoinnin edistämisen ja kehittämistoiminnan määrärahat sekä kaupungin konsernihallinnon sisäiset palvelumaksut.

Investoinnit

Vuoden 2022 aikana valmistuu Vermon päiväkotitoimitus Leppävaaraan, Nöykkiönniityn päiväkotitoimitus Espoonlahteen sekä Metsolan päiväkotitoimitus ja Mankkaan päiväkodin laajennusosa Tapiolaan. Mankkaan vanha päiväkotirakennus, Pisan ja Tapiolan päiväkodit peruskorjataan. Investointihankkeisiin liittyy tavoite luopua osasta pienistä ja epätarkoituksenmukaisista tiloista.

Kaupunginvaltuusto päätti vuoden 2022 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta 8.12.2021. Suomenkielisen varhaiskasvatuksen tulosityksikölle varataan oikeudet tehdä teknisiä muutoksia.

TULOSYKSIKKÖ YHTEENSÄ (1 000 €)	TA 2021	ENN. TP 2021	KS 2022
Toimintatulot	20 697	21 807	18 667
Kunnalliset päiväkodit	16 898	17 621	17 275
Perhepäivähoito	764	774	619
Avoin varhaiskasvatus	38	6	38
Varhaiskasvatuksen ostopalvelut	720	669	565
Varhaiskasvatuksen yhteiset kustannukset	2 277	2 738	170
Toimintamenot	242 626	240 258	246 248
- henkilöstömenot	113 925	107 512	117 987
- muut menot	61 156	64 951	58 487
- tukipalvelut	67 545	67 795	69 774

Kunnalliset päiväkodit	154 209	154 936	158 948
Perhepäivähoito	6 814	6 409	5 967
Avoin varhaiskasvatus	3 918	3 674	3 761
Varhaiskasvatuksen ostopalvelut	13 402	12 618	11 523
Avustukset	250	114	250
Yksityisen hoidon tuki	14 570	16 443	8 650
Varhaiskasvatuksen palveluseteli	6 100	3 749	12 400
Kotihoidon tuki	18 340	17 193	17 440
Varhaiskasvatuksen yhteiset kustannukset	25 022	25 122	27 310

.

.